

İŞSİZ SAYISI 2,5 MİLYONU GEÇTİ

Seyfettin Gürsel* ve Mehmet Alper Dinçer*

Yönetici özeti

Eylül-Ekim-Kasım 2008 dönemini kapsayan son işgücü piyasası göstergeleri, ekonomik durgunluğun istihdamı önemli ölçüde etkilemeye başladığına işaret ediyor. Mevsimsel düzeltme tarım dışı istihdamın gerilemekte olduğunu, tarım dışı ücretlilerin ise yerinde saydığını gösteriyor. Bu koşullarda, işgücü piyasasına girişler hızlanarak devam ederken, işsizlik oranı ve işsizlerin sayısı son aylarda tırmanışa geçmiş bulunuyor. Son bir yılda tarım dışı işsiz sayısı artışı 433 bin olurken mevsimsel düzeltme yapıldıktan sonra işsiz sayısının Şubat-Ekim 2008 döneminde, sekiz ayda, 400 bin kişiye yakın arttığını hesaplıyoruz.

İşgücü piyasasının motoru durdu

Ham verilere göre yıllık bazda tarım dışı istihdam Ekim döneminde 251 bin ile sınırlı bir artış gösterdi. Ancak mevsimsel düzeltme yöntemi kullanılarak yapılan hesaplamalar tarım dışı istihdamın Mayıs 2008'den beri gerilediğini gösteriyor. Tarım dışı istihdamın, 2008'in ilk yarısındaki sınırlı yükselişini devam ettiremediği ve takip eden dönemde 15 milyon 900 bin seviyesine gerilediği netlik kazanmış bulunuyor.

Buna karşılık işgücü piyasasına girişler hızlanarak devam ediyor. Tarım dışı işgücü geçmiş aylarda 500 binin biraz üzerinde artarken, bu artış son dönemde 648 bine ulaştı. 2001 krizinde de görüldüğü gibi işsizlik artışı özellikle kadın işgücünü artırıcı etki yapıyor. Mevsimsel düzeltme sonrası tarım dışı işgücünün sadece Ekim 2008'de aylık olarak 80 bin kişi yükseldiğini tahmin ediyoruz.

Tarım dışında işsizlerin sayısı 2,6 milyona ulaştı

Ham veriler Ekim 2008'de tarım dışı işsiz sayısının 2,6 milyona ulaştığını ortaya koyuyor. Mevsimsel düzeltme sonrası tarım dışı işsiz sayısının Şubat-Ekim 2008 döneminde 400 bin kişiye yakın arttığını görüyoruz (Şekil 1). Tarım dışı işsizlik oranı da hızla yükseliyor. Geçen yıl aynı dönemde yüzde 12,3 olan bu oran yüzde 14'e yükselmiş bulunuyor.

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, **betam** Direktörü, seyfettin.gursel@bahcesehir.edu.tr

* Mehmet Alper Dinçer, **betam**, Araştırmacı, alper.dincer@bahcesehir.edu.tr

Ücretli çalışan sayısı yerinde sayıyor

Mevsimsel düzeltilmiş rakamlarda, ücretli çalışanların 2008'in ilk altı ayında yüzde 2,3 arttığı ancak bunu izleyen dört aylık dönemde artışın durduğu görülüyor. Şekil 2'den de görüleceği gibi yüksek artış eğilimi sergileyen ücretli çalışanların sayısı son dört aydır duraklamış bulunuyor. Bu da büyümedeki olumsuz görüntünün ücretlilere hızla yansıdığını ortaya koyuyor. Ücretli çalışanların işgücü piyasasındaki durumu ve tarım dışı GSYH arasındaki yakın ilişki büyüme için olumsuz görünümün şiddetleneceğine işaret ediyor.

Ücretliler ve büyüme tahmini

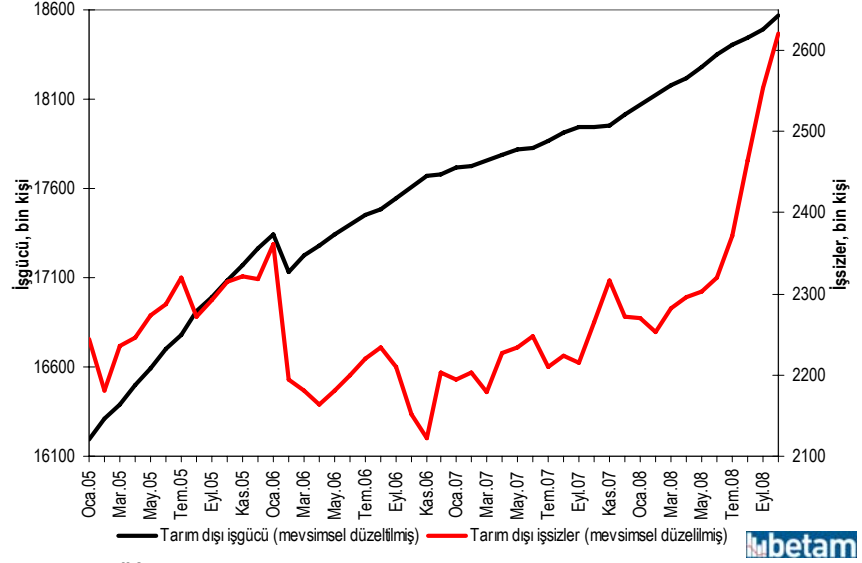
betam, büyüme ve istihdam arasındaki ilişkiye odaklanarak tarım dışı istihdam ve ücretlilerin büyüme için önemli bir öncü göstergeler olup olmadığını takip ediyor.

İşgücü piyasası göstergelerini temel alan tahminlerimiz, Türkiye'nin ekonomik durgunluğa küresel ekonomik krizin reel sektöre sıçramasından önce girdiğine işaret ediyor. Mevsimsel düzeltme sonrası, tarım dışı istihdam Mayıs 2008'den beri azalıyor; ücretli çalışan sayısı ise Haziran 2008'den beri yerinde sayıyor. Tarım dışı işsiz sayısında Şubat 2008'den beri tırmanış devam ediyor (Şekil 1).

Mevsimsel düzeltmenin GSYH için 43, işgücü göstergeleri için 46 gözlem ile gerçekleştirildiğini hatırlatalım.¹ Veri kısıtı sebebiyle mevsimsel düzeltme yöntemiyle elde edilen bulgulara temkinli yaklaşmak gerekmektedir. Zaman serisi uzadıkça tahminlerdeki hata payının azalmasını

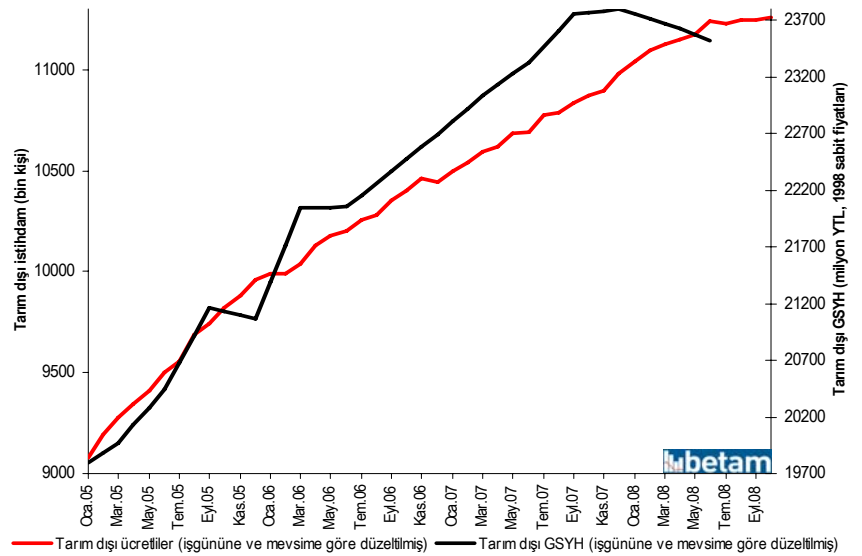
beklemekteyiz. Bu süre içerisinde mevsimsel düzeltilmiş tarım dışı istihdam, ücretliler ve GSYH arasındaki ilişkiyi dikkatle izlemeye devam edeceğiz.

Şekil 1: Tarım dışı işsizlik ve Tarım dışı GSYH (işgünü sayısı ve mevsimsel etkilerden arındırılmış, 2005-2008)

Kaynak: TÜİK ve betam

Şekil 2: Tarım dışı ücretliler ve Tarım dışı GSYH (işgünü sayısı ve mevsimsel etkilerden arındırılmış, 2005-2008)

Kaynak: TÜİK ve betam

¹ Mevsimsel düzeltme ve işgücü serilerinin hesaplanması hakkında ayrıntılı bilgi için **Araştırma Notu 001: İşsizlik artıyor, işgücüne katılım düşüyor** başlıklı notumuza bakınız.